

13 oktober 2020

Energimarknadsinspektionen

Box 155

631 03 ESKILSTUNA

Organisationsnummer:	556417-0800	Sökandens referens:	Jonas Weinz
Redovisningsenhet:	RER01011	Telefon:	0703936644
		E-post:	jonas.weinz@vattenfall.se

Ansökan om nätkoncession för linje enligt ellagen (1997:857) för en ny 150 kV kraftledning i luftledningsutförande mellan Vargfors och Grytfors i Norsjö, Malå och Arvidsjaurs kommun/er i Norrbottens och Västerbottens län.

ANSÖKAN

Vattenfall Eldistribution AB (Sökanden), ansöker om tillstånd att bygga och driva en ny 150 kV kraftledning i luftledningsutförande mellan Vargfors och Grytfors i Norsjö, Malå och Arvidsjaurs kommun/er i Norrbottens och Västerbottens län. Koncession för ledningen söks att gälla tills vidare. Vidare ansöker sökande om raseringsbeslut av befintlig ledning med anläggningsnummer 714Mh och 714On när den nya ledningen är tagen i drift.

BAKGRUND OCH BEHOV

Vattenfall Eldistribution AB avser ansöka om två nya nätkoncessioner för linje (tillstånd). Ny koncession söks för en ersättningsledning mellan station Vargfors till station Grytfors i Norsjö, Malå och Arvidsjaurs kommuner. En separat koncessionsansökan kommer även att upprättas för den fortsatta sträckan från Grytfors till Bastusel, men båda ledningarna omfattas av samma miljökonsekvensbeskrivning. Ledningen ska ersätta befintlig 150 kV ledningen mellan Vargfors och Grytfors som sedan kommer att raseras. Den nya ledningen kommer gå parallellt med den befintliga ledningen hela sträckan bortsett från passagen av naturreservatet Mörträskheden där ledningen kommer gå i samma sträckning som befintlig ledning.

Den långa radiella ledningen som finns idag medför att Vattenfall Eldistribution har svårigheter att uppfylla myndighetskrav för uttagslaster i området. Vattenfall Eldistribution har därför för avsikt att genomföra en nätstrukturförändring i sitt Regionnät i västra Norr- och Västerbotten, i området längs Skellefteå älvdal från Vargfors till Arjeplog. Den förstärkning av 150 kV ledning PL12 S1-S2 Vargfors – Grytfors, som denna ansökan avser, är en del av denna nätstrukturförändring. Även den fortsatta sträckan som utgörs av 150 kV ledning PL12 S3 Grytfors-Bastusel är en del av nätstrukturförändringen.

Övriga åtgärder för dessa nätstrukturförändringar behandlas i separata tillståndsansökningar, men innefattar en ny 150 kV ledning mellan Bastusel – Slagnäs – Arjeplog samt en ny 150/40/20 kV transformatorstation i Slagnäs, PT89 Slagnäs.

2020-10-26

2020-103546-0001

De strukturförstärkande åtgärderna är en förutsättning för att både industrier och samhälle ska ha tillgång till ett nät med tillräcklig kapacitet. Åtgärderna möjliggör vidare att Vattenfall Eldistribution kan uppfylla myndigheternas krav gällande funktion och leverans kvalitet.

Vattenfall Eldistribution har utrett alternativ till den nya ledningen i syfte att minimera sträckningens påverkan på bebyggelse, landskapsbild, natur- och kulturmiljö samt pågående markanvändning. Vattenfall Eldistribution förordar sträckningen som medför breddning av befintlig ledningsgata. Den ledningssträckning Vattenfall Eldistribution valt att söka koncession för går parallellt med befintlig ledning mellan station Vargfors och station Bastusel.

STRÄCKNING OCH UTFÖRANDE

Ledningssträckan omfattar en 37 kilometer lång sträcka parallellt med den befintliga 130 kV ledningen mellan station Vargfors och station Grytfors. Vid naturreservat Mörtröskheden söder om Sandfordsdammen går den befintliga ledningen genom naturreservatet och här kommer den nya ledningen att gå i samma sträckning som befintlig ledning. Den nya 150 kV ledningen planeras i luftledningsutförande och kommer i huvudsak att byggas med träportalstolpar, men andra stolpar kan komma nyttjas. Komposit- och/eller stål stolpar kan vara ett alternativ vid passager som kräver höga stolpar där långa spann är en förutsättning.

ALTERNATIVT UTFÖRANDE

Av miljömässiga, tekniska och ekonomiska skäl avfärdade Vattenfall Eldistribution markkabel som ett alternativ till rubricerad luftledning tidigt i utredningsprocessen. Av driftsäkerhetsskäl anläggs regionnätledning vanligtvis som luftledningar för att de har hög driftsäkerhet, det går relativt snabbt att avhjälpa fel och de är avsevärt mycket billigare att bygga. Även miljömässigt kan ett luftledningsalternativ innebära mindre miljöpåverkan jämfört med markkabel. En markförläggning kan innebära försämrad driftsäkerhet genom att felsökning och reparation försvåras och det kan därför vara tidskrävande att hitta och åtgärda ett fel. Eftersom ledningen utgör en del av regionnätet och är viktig för elförsörjningen i området vill man inte riskera långa avbrott för konsumenter och producenter i området. Ett markkabelalternativ kan vara fördelaktigt ur landskapsbildsynpunkt och hushållning med naturresurser då det tar en smalare ledningsgata i anspråk. Dock är en luftledning miljömässigt bättre då det blir begränsad påverkan på naturmiljön jämfört med kabel då kabel kräver urgrävning och delvis borttransport av markens naturliga massor, bl.a. stenblock, för kabelschakt samt återfyllning av ledningsgraven med finkross. Det kommer alltså att bli fråga om ett omfattande transportarbete och omgivningspåverkan under anläggningsarbetet. Ett markkabelutförande innebär en betydligt högre materialkostnad, i storleksordningen 4–6 gånger dyrare. Vattenfall Eldistribution bedömer därför att luftledningsalternativet är det enda lämpliga alternativet för att uppfylla ledningens syfte och för att Vattenfall Eldistribution ska uppfylla sitt uppdrag att utveckla ett kostnadseffektivt, driftsäkert och miljöanpassat elöverföringssystem.

ALTERNATIV STRÄCKNING

Efter tidigare samrådet valde Vattenfall Eldistribution AB att gå vidare med ett antal utredningsstråk till det utökade samrådet, samt kompletterade senare med ett ytterligare stråk, A5. Utredningsstråk A2 är ett alternativ till befintlig ledning i stråk A1 på sträckan mellan station Vargfors och Gallejaur. Stråket går på den norra sidan av Skellefteälven parallellt med tre av Vattenfall Eldistributions 130 kV ledningar och är cirka 17 kilometer långt.

Utredningsstråk A4 är ett alternativ till befintlig ledning i stråk A1. Stråket omfattar en cirka 30 kilometer lång sträcka mellan station Gallejaur och Östra Lainejaur. Stråket går de första 1,5 kilometrarna från station Gallejaur i obruten terräng för att sedan vika av mot nordväst och gå längst befintlig väg fram till Östra Lainejaur.

Utredningsstråk A5 är cirka 14 kilometer långt och syftar till att ansluta station Grytfors via en del av vid eventuellt val av stråk A4. Stråket planeras parallellt med befintlig infrastruktur som utgörs av väg 519 och befintliga ledningar. Stråk A5 innebär två nya 150 kV ledningar.

Kombinationen av sträckan A2, A4 och A5 utgjorde en betydligt längre sträcka än den befintliga sträckan A1. Den alternativa sträckningen skulle även medföra en ny påverkan på omgivningen då den i huvudsak medför nysträckning och bildande av en ny ledningsgata. Det var också flertalet som förordade befintlig sträckning i samrådet vilket medförde att Vattenfall Eldistribution valde att gå vidare med sträckning inom utredningsstråk A1.

SAMRÅD

Tidigt samråd har genomförts för att Vattenfall Eldistribution i det inledande skedet ska kunna fånga upp synpunkter på hur alternativa ledningsstråk kan planeras på lämpligaste sätt. Ett samrådsbrev skickades ut den 13 september 2017 till berörda länsstyrelser, kommuner och samebyar. Samrådstiden för det tidiga samrådet var satt till 27 oktober 2017.

Den 21 december 2017 skickades samrådsunderlag med information om rubricerad ledning och inbjudan till utökat samråd via post och/eller mail till länsstyrelsen i Norrbottens län och Västerbottens län, Norsjö, Malå och Arvidsjaurs kommuner, övriga berörda myndigheter, organisationer, föreningar och samebyar och till fastighetsägare och rättighetsinnehavare inom utredningskorridorer på en bredd mellan cirka 200–400 meter längs alternativa stråk. Sista dag för yttrande var 2 februari 2018 vilket sedan senarelades en vecka till 9 februari.

De berörda inbjöds att inkomma med synpunkter på projektet. I samrådsunderlaget presenterades information om planförhållanden, den planerade verksamheten och dess förutsedda miljöpåverkan. Annonsering om samråd skedde i Norran, Piteåtidningen, Folkbladet och Västerbottenskuriren den 22 december 2017. Annonseringen innehöll information om den planerade verksamheten, information om var samrådsunderlag kunde erhållas och var synpunkter kunde lämnas. Informationen publicerades även på Vattenfall Eldistributions hemsida där även samrådsunderlaget med tillhörande kartor finns att hämta.

I annons, webbtex och utskickat samrådsunderlag fanns en inbjudan till samrådsmöte i Kyrkströmsgården i Arjeplog. Samrådsmötet hölls onsdag den 24 januari kl. 18:00-20.00. Under mötet skedde en presentation av Vattenfall Eldistributions planer, förutsättningar och förutsedd miljöpåverkan. Frågor ställdes löpande under mötet. Presentationen avslutades med information om det fortsatta arbetet och hur synpunkter kunde skickas in via e-post, skriftligt eller via de synpunktsblanketter som fanns på plats under samrådsmötet.

Vattenfall Eldistribution kompletterade det utskickade samrådsunderlaget med ytterligare ett alternativt utredningsstråk kallat A5. Den 16 mars 2018 skickades kompletteringen ut till berörda fastighetsägare och rättighetsinnehavare inom utredningskorridoren.

MILJÖKONSEKVENSER OCH HÄNSYN

Nuläge och konsekvenser för valt alternativ

Resurshushållning

Markanvändningen längs ledningen domineras av skogsbruk och rennäring. Den nya ledningen passerar ett antal vattenförekomster klassificerade enligt länsstyrelsens VattenInformationsSystem

VISS. Den nya ledningen passerar genom områden där Bergsstaten beviljat undersökningstillstånd för metaller och industrimineral. Sammanfattningsvis bedöms effekterna på grundvattenförekomsten och övriga vattenförekomster som obetydliga och konsekvenserna bedöms som obetydliga.

Naturmiljö

Naturmiljön längs sökt ledning består i huvudsak av skogsmark med inslag av våtmarker, sjöar och vattendrag. Skogen utgörs främst av produktionsskog med ett stort inslag av föryngringsytor, ungskogar gallringsskogar och slutavverkningsskog.

Naturreservat

Sökt ledning kommer att passera genom naturreservatet Mörtråskheden. Genom att lägga om driftförhållanden och ta ledningen ur drift en kortare tid är det möjligt att radera befintlig ledning och bygga ersättningsledningen under driftstoppet. Denna anpassning är möjligt tack vare att det endast rör sig om en kort sträcka av som ledningen som berörs. Arbetet är det sista som görs innan ersättningsledningen tas i drift. Eftersom ersättningsledningen placeras på samma plats som befintlig ledning innebär förfarandet att det inte finns något behov att ny mark inom reservatet tas i anspråk. Med inarbetade hänsynsåtgärder bedöms ledningens effekter på naturreservatet Mörtråskheden som ringa och konsekvenserna bedöms som obetydliga till ringa.

Nyckelbiotoper

Befintlig ledningen passerar genom en nyckelbiotop som ligger inom utredningsområdet för sökt ledning. Nyckelbiotopens form och ledningsgatan innebär att nyckelbiotopen delats i fyra delar och på så vis påverkas genom fragmentering. Anläggning av ersättningsledningen innebär att ledningsgatan kommer att breddas något varvid nyckelbiotopens area kommer att minska något. Då nyckelbiotopen redan är fragmenterad kommer ersättningsledningen inte att leda till ökad fragmentering. Avståndet mellan skogspartierna kommer att öka något men inte i en sådan omfattning att konnektiviteten mellan skogspartierna bedöms påverkas i någon större utsträckning. Sammantaget bedöms konsekvenserna på nyckelbiotopen som måttliga.

Värdefulla naturområden enligt länsstyrelsen

Inom ledningsgatan för sökt ledning finns två områden som av länsstyrelsen bedömts utgöra värdefulla naturområden. Det ena, Siktjärnen, har bedömts hålla höga naturvärden och det andra området, Samarien, är ett utredningsområde som inte fältinventerats i dagsläget. Ledningens effekter på dessa områden bedöms som små och konsekvenserna bedöms som måttliga.

Våtmarker

Våtmarkernas ekologiska status kommer inte att påverkas av en ny ledning eller av rivning av den befintliga ledningen. Vid detaljprojektering kan passering av våtmarker, genom anpassning av avståndet mellan stolparna, ske utan påverkan på våtmarkernas hydrologi. Ledningens effekter på våtmarksmiljöer bedöms som obetydliga och konsekvenserna bedöms som obetydliga.

Vattenförekomster

Grundvattenförekomsternas, vattendragens och sjöarnas kemiska eller ekologiska status kommer inte att påverkas av sökt ledning eller av rivning av den befintliga ledningen. Vid detaljprojektering kan passage av vattenförekomster ske utan påverkan på naturmiljön genom att anpassa avståndet mellan stolparna. Ledningens effekter på vattenmiljöer bedöms som obetydliga och konsekvenserna bedöms som obetydliga.

Naturvårdsarter

De fynd av naturvårdsarter som finns registrerade inom naturreservatet och ligger inom ledningsgatan

har sannolikt redan anpassat sig till det intrång i naturmiljön som en ledningsgata medför. Förutsatt att tidigare presenterade hänsynsåtgärder följs kommer, jämfört med dagsläget, ett byte av faslinor och stolpar inom reservatet inte ha någon negativ effekt på de naturvårdsarter som växer inom reservatet. De tre arter som observerats på Nörd-Skavbergssmyran växer ute på öppen myr och kommer, förutsatt att inarbetade hänsynsåtgärder följs, inte påverkas negativt av sökt ledning.

Ersättningsledningen planeras att byggas med stolpar som gör att faslinorna kommer att vara placerade under trädhöjd. Detta minskar riskerna för påflygning av fåglar som flyger ovanför trädkronorna.

Sammanfattningsvis bedöms den sökta ledningens effekter på naturvårdsarter som små och konsekvenserna bedöms också som små.

Kulturmiljö

Den planerade ledningen löper i sydöst-nordvästlig riktning mellan Vargfors och Bastusel genom Arvidsjaur socken och kommun i Norrbottens län och Malå och Norsjö socknar och kommuner i Västerbottens län. Två lämningar finns registrerade i Fornreg (Fornminnesregistret) i Västerbottens län och i Norrbottens län finns sex lämningar i Fornreg inom analysområdet. Ett flertal lämningar från Skog & historia finns i Västerbottens län men inte i Norrbottens län.

Sammantaget bedöms påverkan på kulturmiljövärden bli liten eller obetydlig.

Landskapsbild

Landskapet längs ledningssträckan är generellt flack till svagt kuperad och domineras av skogsmark med tall- och/eller granskog med inslag av våtmarker, sjöar och vattendrag. I närheten av ledningssträckan rinner Skellefteälven i sydostlig riktning. Ingen större samlad bebyggelse finns i området.

Den befintliga ledningen har stått på samma plats i cirka 70 år. Den nya ledningens påverkan på landskapsbilden bedöms vara oförändrad mot nuläget då den befintliga ledningen byts ut mot en ny liknande ledning i samma sträckning. Ersättningsledningen kommer att gå parallellt med idag befintlig ledning i ca 10 km. Ledningarna går genom skogsmark och dess synbarhet/effekten blir lokal vid ledningsgatan. Ledningens effekter på landskapsbilden bedöms som obetydliga och konsekvenserna bedöms som obetydliga.

Friluftsliv

Markerna längs den nya ledningen är tillgängliga för jakt, bär- och svampplockning och som strövområden. Den nya ledningens påverkan på rekreation och friluftsliv bedöms vara oförändrad mot nuläget.

Ledningens effekter bedöms som obetydliga och konsekvenserna bedöms som obetydliga.

Boendemiljö, hälsa och säkerhet

Längs sträckan Vargfors till Gallejaur går ledningen parallellt med Vattenfall Eldistributions befintliga 150 kV ledning PL26. Från Gallejaur, vidare till Grytfors och Bastusel går ledningen ensam. Närmaste bostad ligger cirka 100 meter från ledningen och det finns ingen bebyggelse längs sträckan. Beräkningarna visar att magnetfältsnivån för bostadsbebyggelsen längs ledningen inte har några förhöjda magnetfältsvärden.

Rennäring

Ersättningsledningen ligger inom åretruntmarker för Mausjaur och Malå skogssamebyar. Ersättningsledningens påverkan på rennäring bedöms vara oförändrad mot nuläget eftersom tillgängligheten till betesmarkerna inte påverkas i någon större grad. Områden av riksintresse berörs och ledningen kan uppfattas som en barriär av enstaka renar, men befintlig ledning har funnits i området en längre tid och rennäringens aktiviteter bedöms ha anpassat sig till denna. Den nya ledningen bedöms inte påverka förutsättningarna för att bedriva renskötsel i området och berörda samebyar förordar att den nya ledningen förläggs längs befintlig ledning.

Ledningens effekter på rennäringen bedöms som små och konsekvenserna bedöms som små.

Infrastruktur

Den nya ledningen passerar väg 365 och väg 1014 samt flera mindre vägar. En 400 kV tillhörande Svenska Kraftnät berörs i stationen i Vargfors. De första cirka 9,6 kilometrarna från station Vargfors går den nya ledningen parallellt med Vattenfall Eldistributions 130 kV ledning PL12 S1. Den nya ledningen bedöms inte påverka befintlig infrastruktur och påverkan blir likvärdig med dagens situation.

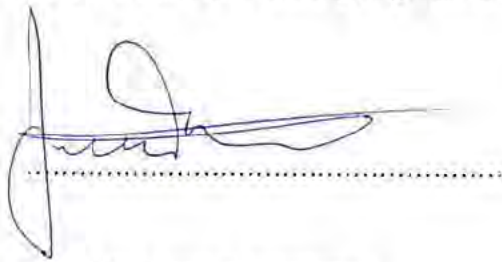
Effekterna bedöms som obetydliga och konsekvenserna bedöms som obetydliga.

ÖVRIGT

Sökandes Relnr är 01011. Följande nätkoncession för område är berörda, anläggningsnummer Skellefteå Kraft Elnät AB 412KC, samt sökandes egna områdeskoncessioner 8800I och 8800F som nämnts i texten ovan så berörs även nätkoncession för linje med anläggningsnummer 714Ky och 714On.

Bestyrkt fastighetsägarförteckning bifogas i bilaga 3.

För Vattenfall Eldistribution, enligt fullmakt

Med vänliga hälsningar

Vattenfall Eldistribution AB

Jonas Weinz

BILAGOR

Bilaga 1. Koncessionskarta

Bilaga 2. Miljökonsekvensbeskrivning inkl. teknisk beskrivning och samrådsredogörelse

Bilaga 3.

Bilaga 4.